

Motion till riksdagen 2010/11:Ub467

av **Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)**

Tillgänglighet i barnomsorgen och barns rätt till densamma

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas skyldighet att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid när behov av sådan föreligger.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla barn ska ha rätt till heltid i förskolan, oavsett föräldrarnas sysselsättning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över barnomsorgsgarantin och avskaffa vårdnadsbidraget.

Motivering

Barnomsorgen har två huvudsakliga syften. Den ska bidra till att möjliggöra både kvinnors och mäns arbetskraftsdeltagande genom att vara tillgänglig för alla förvärsarbetande föräldrar. Detta betraktas som en självklarhet, men ser i praktiken annorlunda ut. För allt fler grupper av anställda är oregelbundna arbetstider på vardagar och helger en verklighet att förhålla sig till. Småbarnsföräldrar som arbetar inom serviceyrken upplever ett växande problem med att barnomsorgen inte möter upp i tillgänglighet i takt med att arbetslivets krav förändrats.

När det gäller arbetstiderna är utvecklingen den att det, i synnerhet i LO-kollektivet, snarare är regel än undantag att arbeta på obekväma arbetstider såsom kvällar, nätter och helger. Detta gäller oavsett om vi ser till handeln, vård och omsorg, hotell- och restaurangbranschen eller industrin. Då den kommunala barnomsorgen vanligen har kontorstider som öppettider, får det allvarliga konsekvenser för föräldrar som har andra arbetstider. I praktiken, i många kommuner, får inte dessa föräldrar tillgång till barnomsorg.

Fel! Okänt namn på

Om barnomsorgen ska vara till för alla måste kommunerna se över möjligheterna för kvälls- och helgarbetande föräldrar att erhålla barnomsorg. Detta är i första hand en rättvisefråga, men samtidigt centralt i ett jämlikhets- och jämställdhetspolitiskt perspektiv. Barnomsorgen är också mycket viktigt för barnen och ska vidare ses ur ett barnperspektiv, i den meningen att förskola på heltid är en rättighet för alla barn. Socialdemokraterna har varit pådrivande i arbetet med att Sverige anses ha världens bästa förskola, till att barn i Sverige går till en förskola med en läroplan, utbildade pedagoger och väl genomtänkta miljöer och aktiviteter. Barn i förskolan utvecklas tillsammans med andra barn och får förutom värdefulla kunskaper genom planerade aktiviteter också erfarenheter av att agera i grupp, ta hänsyn och lära sig ta plats. Att alla barn från början ges lika möjligheter till utbildning och kunskap är en jämlikhetsfråga. Förskolan är också central ur integrationsperspektiv. I förskolan träffas barn från olika kulturella bakgrunder, vilket ökar förståelsen och kunskapen om varandras likheter och olikheter. I förskolan får barn med icke svensktalande föräldrar en rak väg in i svenska språket.

Ur ett barnperspektiv är dock det svenska förskolesystemet på ett plan fel-tänkt, exempelvis när ett barn får ett syskon, eller då föräldern blir arbetslös, och barnet inte längre får vara på förskolan i samma utsträckning som tidigare. Enligt nuvarande skollag samt i liggande förslag till ny skollag har alla barn till arbetslösa eller föräldralediga rätt till minst tre timmar förskola per dag, eller minst 15 timmar i veckan. Kommunerna har sedan möjlighet att utöka rätten till fler timmar. Barn i förskolan ska inte skiljas från sina kompisar och förskolelärare för att föräldrarna blir arbetslösa eller för att man får ett syskon. Därför vill vi utöka tiden så att barn till arbetslösa och föräldralediga har rätt till 30 timmar i veckan – i stället för 15 timmar som idag. Vi vill också stärka rätten till syskonförtur.

Förskolan innebär att alla föräldrar kan arbeta heltid trots att de har små barn. Maxtaxan i förskolan gör dessutom att alla familjer har råd att sätta barnen i förskola. Detta är ett i internationellt perspektiv unikt system. Att barn har någonstans att vara medan föräldrar är på jobbet är både en jämställdhets- och en jämlikhetsfråga.

Den borgerliga majoriteten har infört det så kallade vårdnadsbidraget som har långtgående negativa konsekvenser för såväl jämställdhets- som integrationssträvanden. Tvåförsörjarprincipen urholkas och kvinnor som redan står långt från arbetsmarknaden hamnar ännu längre bort från densamma, och barns rätt till en utvecklande förskola begränsas och det med långsiktigt negativa konsekvenser för integrationen. Vårdnadsbidraget riskerar också att minska ambitionerna när det kommer till utbyggnad och utveckling av förskolan.

Den svenska familjepolitiken i socialdemokratisk tappning har syftat till att både kvinnor och män ska kunna förvärvsarbeta samt förena arbets- och familjeliv. En grundläggande och oundgänglig förutsättning för kvinnors och mäns lika möjligheter och förutsättningar till arbete är en fullt utvecklad barnomsorg i offentlig regi (i den gemensamma sektorn). Socialdemokraterna vill att vårdnadsbidraget avskaffas och att resurser istället läggs på att ytterligare höja kvaliteten i förskolan samt till att bygga ut densamma. Socialdemo-

Fel! Okänt namn på

kraternas uppfattning är vidare att alla barn ska garanteras barnomsorg på heltid oavsett föräldrarnas arbetstider eller inkomst.

Dessvärre ser det ut som om den nya skollagen, enligt förslag i Ds 2009:25, än mer urholkar tillgång till barnomsorg på kvällar, nätter och helger då det uttryckligen skrivs: "Förskola behöver dock inte erbjudas under kvällar, nätter, veckoslut eller i samband med större helger" (Ds 2009:25, s. 69, 7 kap. 3 §). Detta är helt fel väg att gå, både sett till föräldrars behov av barnomsorg och barns rätt till förskoleverksamhet. Kommunerna bör istället få både stöd och uppdrag att ordna med barnomsorg under obekväm arbetstid. Sådan barnomsorg ska erbjudas efter att en granskning av föräldrarnas behov skett och påfunnits.

Stockholm den 27 oktober 2010

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Lars Johansson (S)

Mattias Jonsson (S)

Leif Pagrotsky (S)

Shadiye Heydari (S)